

Towers Watson Seminar

4e dinsdag in september: "Pensioen!..akkoord"?

Dorint Hotel Schiphol

28 september 2010

Programma

13.00	Ontvangst
13.30 – 13.45	Opening en introductie door dagvoorzitter de heer Frans Weisglas
13.45 – 14.15	Miljoenennota 2011 door Bart den Hartog (<i>Towers Watson Retirement Solutions Leader</i>)
14.15 – 15.00	Break-out sessie I
15.00 – 15.30	Pauze
15.30 – 16.15	Break-out sessie II
16.15 – 17.00	Plenaire sessie met Prof. dr. Roel Beetsma (<i>Hoogleraar macro-economie aan de Universiteit van Amsterdam en lid van de Commissie Goudswaard</i>)
17.00 – 17.30	Terugkoppeling door Frans Weisglas en leiders break-out sessies
17.30	Borrel

4^e dinsdag in september: 'Pensioen!..akkoord'?

Miljoenennota 2011 door Bart den Hartog

“Een bijzondere Prinsjesdag”

- Troonrede en Miljoenennota 2011
- Actuele ontwikkelingen
- Pensioen akkoord Stichting van de Arbeid

Troonrede en Miljoenennota 2011

Op weg naar financieel herstel

- 2011 wordt overgangsjaar: Stimuleren van economie maakt plaats voor gezond maken van overheidsfinanciën

• Pensioen ge-upgrade naar Troonrede ...

- Robuust stelsel i.v.m. andere landen
- Maatregelen op pensioengebied zijn noodzakelijk vanwege stijgende levensverwachting
- “Verhoging pensioengerechtigde leeftijd ligt in de rede”
- De economische crisis heeft ernstige gevolgen voor de waarde van ons pensioenvermogen
 - De bestaande regelgeving dient te worden nageleefd om het vertrouwen op lange termijn te herstellen

• ... maar blijft een controversieel onderwerp

- Geen nieuwe plannen in Miljoenennota
- Nagenoeg gelijktijdig brief Donner aan Tweede Kamer
 - Voor 2011: Verzoek wetgeving verhoging pensioenleeftijd t.b.v. herstelkracht
 - In 2011: contouren voor bredere aanpassing PW: meegroepensioen

Troonrede en Miljoenennota 2011

Op weg naar financieel herstel

- Vergrijzing en arbeidsparticipatie blijft belangrijk thema
 - Werkloosheid is (nog) beperkt gebleven
 - Lange termijn aanbodprobleem blijft
- Laag consumentenvertrouwen leidt tot meer sparen en minder uitgeven
 - Werkloosheid hoger
 - Cao-lonen beperkt gestegen
 - Pensioenaanspraken en beleggingen van burgers minder waard geworden
- De overheidsfinanciën moeten op orde worden gebracht
 - Flexibiliseren van de arbeidsmarkten in EU
 - De pensioenregels en zorgstelsels aanpassen aan vergrijzende bevolking

Actuele ontwikkelingen

Herstelpad en afstempelen

- Brief minister Donner 17 augustus 2010
 - Uitstel verplichte rechtenkorting ingetrokken
 - Maatregelen uiterlijk 1 januari 2011
 - Fondsen met rechtenkorting in verwacht herstel direct geraakt; 18 fondsen
 - Uitstel tot 1 april 2012 gehandhaafd voor rechtenkorting ten gevolge van financiële positie 31 december 2010
- Ijkdatum 30 juni 2010
 - $DG >$ herstelpad: Korting gelijk aan geplande korting minus voorsprong
 - $DG <$ herstelpad: Korting gelijk aan geplande korting, tenzij kritisch pad vanuit nieuwe situatie voordeliger
- Tevens voor overige fondsen o.b.v. DG ultimo 2010
 - Beoordelen of nieuwe korting naar verwachting nodig per uiterlijk 1 april 2012

Actuele ontwikkelingen Herstelpad en afstempelen

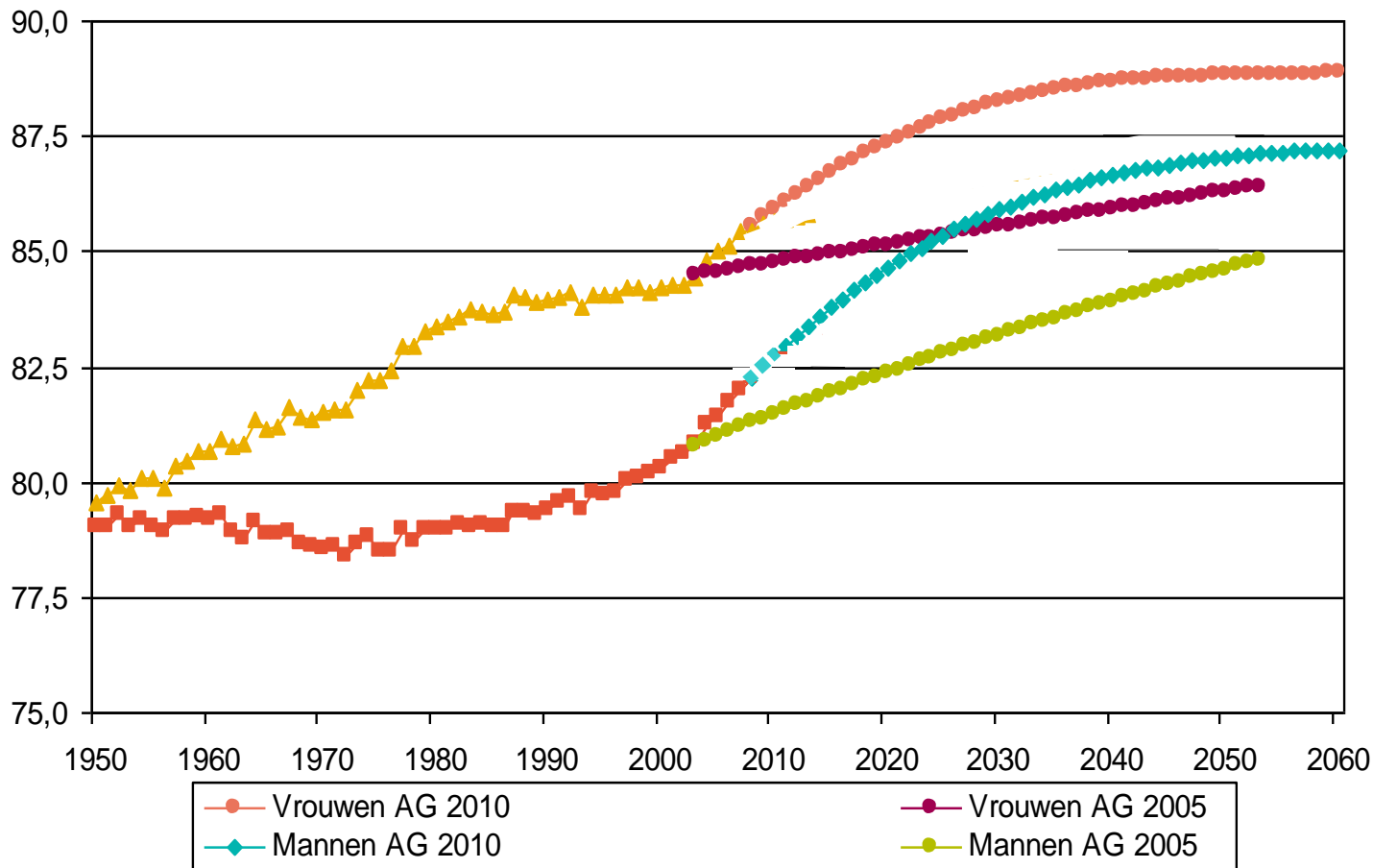
- Veel fondsen zullen herstelplannen moeten herzien of nieuwe plannen moeten opstellen
- Als rente-ontwikkeling zich doorzet zullen veel fondsen kortingen per 1 april 2012 aan moeten kondigen
- Afgezien van de nieuwe overlevingskansen gaat ook het pensioenakkoord een rol spelen
- Fondsen kunnen wellicht een herstelbron aanboren door in de toekomstige opbouw al rekening te houden met de verhoogde pensioenleeftijd

Actuele ontwikkelingen

Stijgende levensverwachting

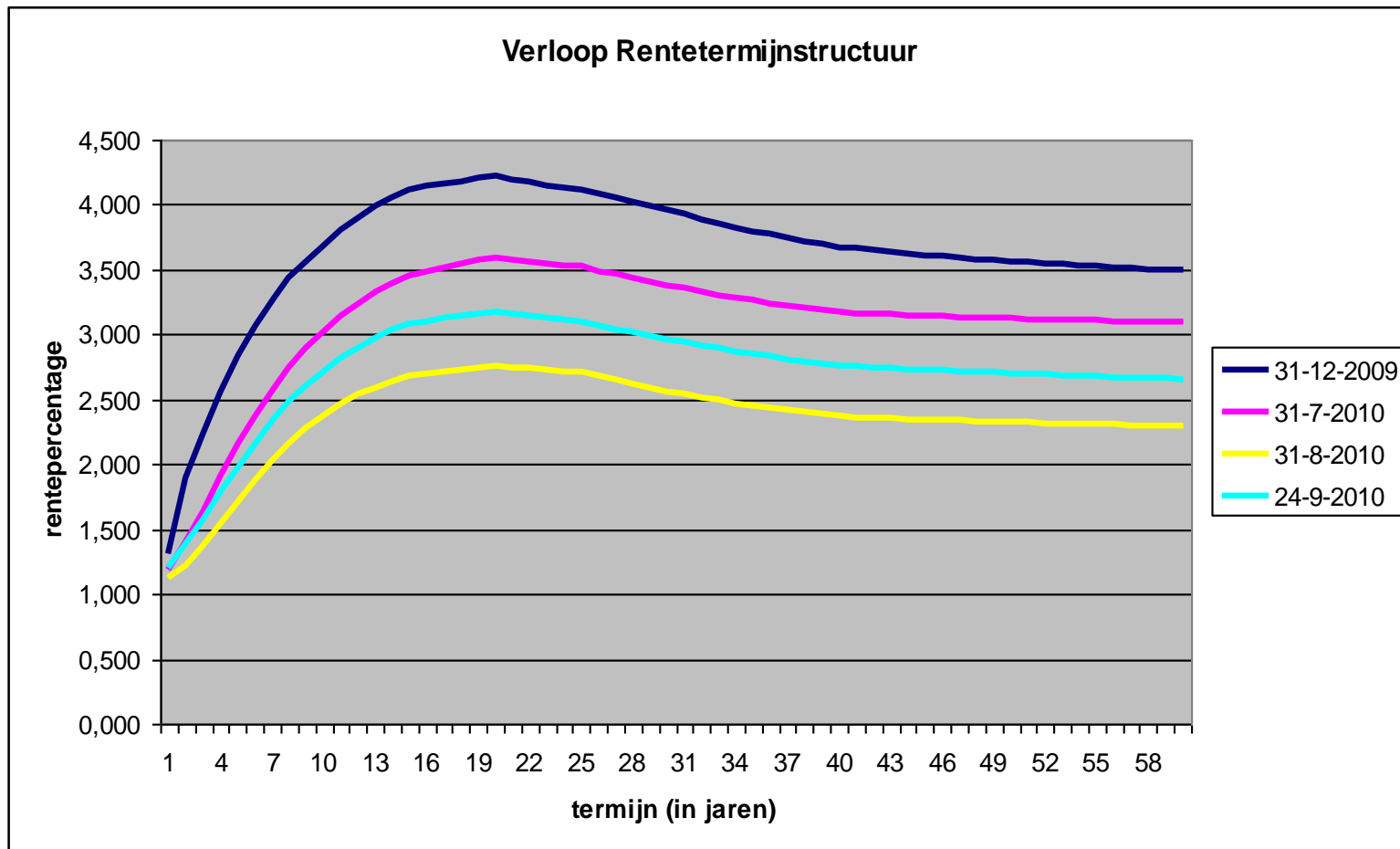

Ontwikkeling levensverwachting 65-jarige in Nederland

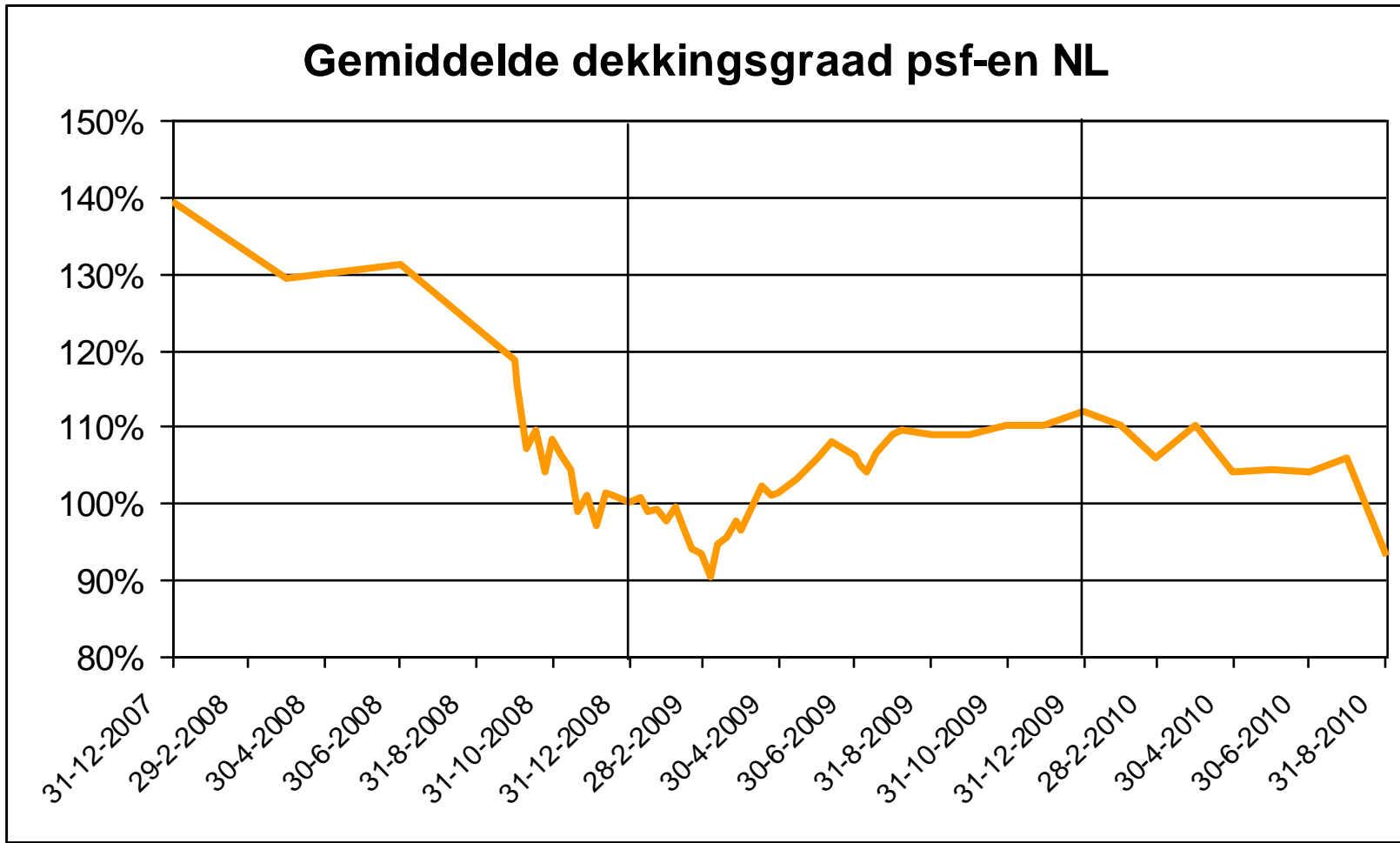
Actuele ontwikkelingen

Dalende rente

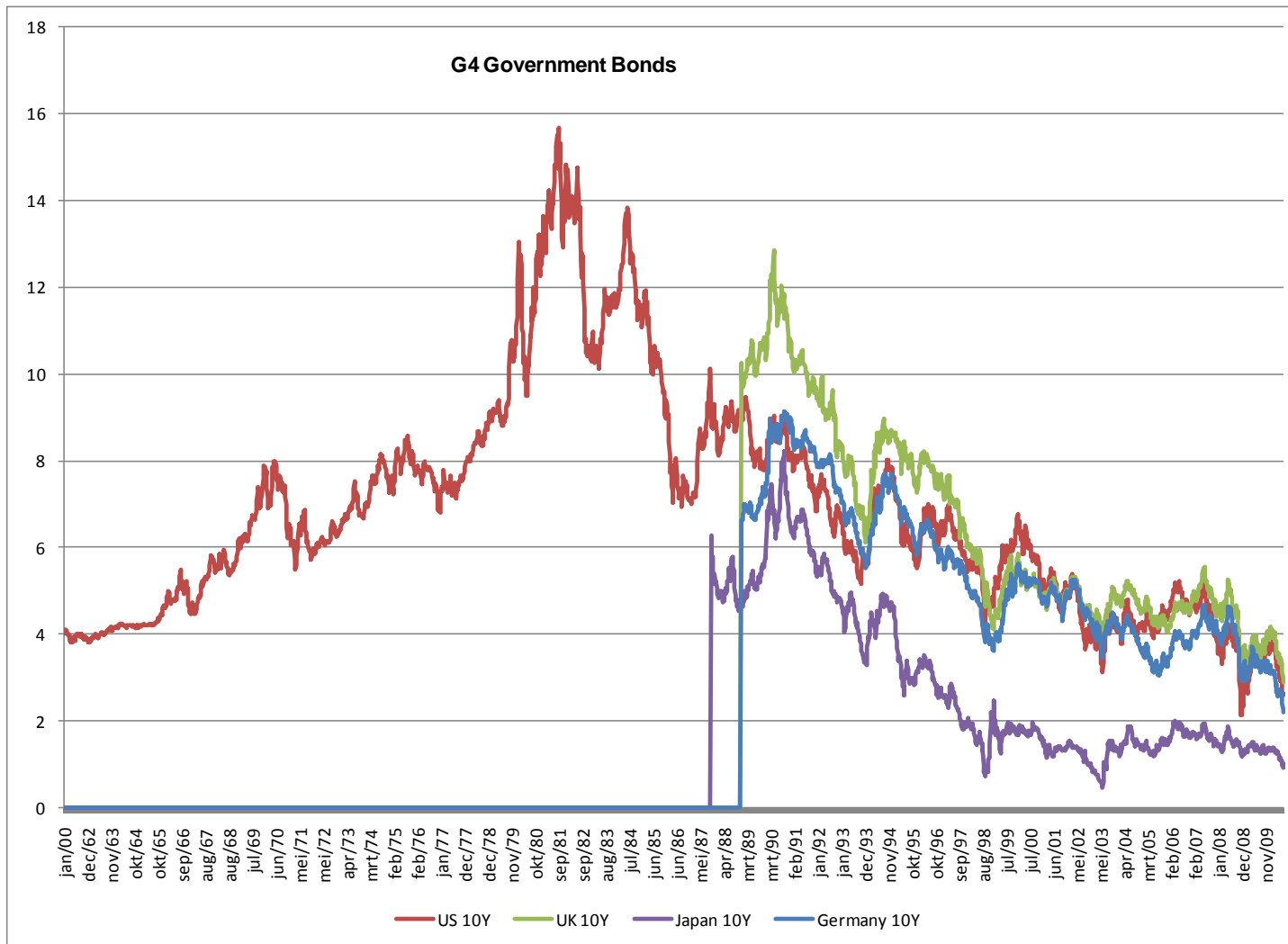
Actuele ontwikkelingen

Ontwikkeling dekingsgraden in 2010

“Maar rente is laag en kan alleen maar stijgen?!”

Trend vanaf augustus 1981 alleen maar dalend!

Pensioenakkoord Stichting van de Arbeid

- Vastgestelde hoofdproblemen
 - Stijgende levensverwachting
 - Onvoldoende schokbestendig huidig pensioenstelsel
- AOW-leeftijd in 2020 naar 66 jaar
 - In beginsel AOW-leeftijd in 2025 naar 67 jaar
- Flexibilisering AOW wordt een feit:
 - Jaar vervroeging betekent 6,5% lagere AOW
 - Jaar uitstel betekent 6,5% hogere AOW
- Pensioenleeftijd aanvullend pensioen gekoppeld aan AOW-leeftijd
- Pensioenpremies 2010 worden bevroren
 - Op ondernemingsniveau kan pensioenpremie toch stijgen ten koste van loonruimte of andere arbeidsvoorwaarden

Pensioenakkoord Stichting van de Arbeid

- Incorporeren stijgende **levensverwachting** premieneutraal
 - Sectoraal of ondernemingsgewijs bekijken
 - Globaal betekent het 1 jaar langer leven 6-8 maanden langer werken
 - Indien toch premietekort dan bijvoorbeeld opbouwpercentage verlagen
 - Indien premieruimte, dan aanwending voor verbetering indexaties, schokbestendigheid of ook voor extra pensioenopbouw (voor een vroegere feitelijke pensioenleeftijd)
- Naar **schokbestendige** en transparante pensioencontracten
 1. Schil met lagere opbouw en hoge zekerheid + tweede volledig resultaatafhankelijke schil; òf
 2. Het volkomen (“complete”) flexibele (reële) contract
- Vanaf 2012 moeten de pensioencontracten zijn aangepast

Oplossen buiten de pensioenregeling?

